APROXIMACIÓ A L'ARQUEOLOGIA SUBAQUÀTICA

Si bé la recuperació d'objectes caiguts al fons del mar és una pràctica comú a tots els temps i inclús professionalitzada ja a l'època romana com ens ho revelen inscripcions lapidàries trobades prop de Portus Tiberinus a Roma i a Òstia, a les quals apareix el nom d'aquests professionals coneguts com "urinators", és solament a partir de l'any 1948 quan comença a donar-se a aquesta activitat subaquàtica un mètode de treball que garanteixi que les dades aportades pels objectes antics recuperats del fons de les aigües tinguin una validesa científica per a l'estudi de la història.

Sorgeix així una de les especialitats més recents dins de la investigació històrica, l'arqueologia subaquàtica, la qual es diferencia de la simple recuperació en què mentre aquesta té per fita específica la possessió de l'objecte, al qual se li donarà una utilitat molt variada i que pot anar des de la del lucre fins a la de la contemplació estètica, a l'arqueologia l'objecte perd bona part d'aquest valor per si mateix per convertir-se, so-

Mosaic de la plaça de les Corporacions. Òstia.

bretot, en un mitjà a través del qual ens apropem a conèixer com era la vida de les persones que estigueren relacionades amb l'objecte.

A través d'una excavació meticulosa a la qual cada element arqueològic sigui posat en relació amb llur entorn i que s'obtinguin els plànols i demés informació gràfica que després, sobre la taula de treball, permetin reconstruir tots els detalls de les troballes, es podrà, juntament amb un profund estudi de l'objecte i del marc geogràfic que el contenia, aconseguir una sèrie d'informacions que unides a altres aportades per diferents objectes correctament estudiats, poder arribar a tenir una visió més exacta del nostre passat.

Excavacions arqueològiques submarines com les de Yassi Ada, Cavalière, Madrague de Giens i Portvendres, entre d'altres, han demostrat que és possible realitzar un estudi científic de les restes arqueològiques subaquàtiques, i a més, aquest estudi és necessari ja que sota les aigües, i en concret al Mediterrani –definit per alguns com el museu més gran del món o millor com el major dipòsit arqueològic–, s'hi troben una sèrie de dades que complementen a les proporcionades per l'arqueologia terrestre i això es deu a que el medi subaquàtic va ésser un lloc de difícil accés, fins la invenció del regulador Cousteau-Gagnan l'any 1943, la qual cosa ha permès una conservació dels materials en bon estat, a més, dins les aigües s'hi donen unes condicions físico-químiques que permeten la conservació dels materials orgànics com fustes, teles, cuiros, cistelleria, etc., els quals són gairebé impossible de trobar a terra, a aquests avantatges s'hi ha d'afegir el que el vaixell enfonsat i el seu carregament, el més típic dels jaciments arqueològics subaquàtics, presenta una uniformitat i una coetanitat que el converteixen, per la seva característica de jaciment tancat, en una autèntica porció d'història sense interferències d'elements anteriors ni posteriors.

L'arqueologia subaquàtica no és una disciplina autònoma, sinó que és simplement una tècnica especial posada al servei de l'arqueologia, ja que els treballs realitzats durant una excavació terrestre o subaquàtica persegueixen la mateixa finalitat, tenir una visió el més àmplia possible de l'home. És per això pel que creiem que en un museu els resultats obtinguts, sigui qualsevol el medi on s'hagi aconseguit, cal que es presentin íntimament interrelacionats.

F. XAVIER NIETO i PRIETO